

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7SŽi/4/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012201315
Dátum vydania rozhodnutia:	08.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Závadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012201315.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, zastúpenej Doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., konajúcim advokátom Advokátskej kancelárie Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova ul. č. 4, proti žalovanému Krajskému súdu v Bratislave, Záhradnícka ul. č. 10, o preskúmanie rozhodnutia podľa zákona o slobode informácií z 26. júna 2012, sp.zn. Spr. 6167/12, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2013, č.k. 5S/224/2012-27, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2013, č.k. 5S/224/2012-27, p o t v r d z u j e .

Účastníci n e m a j ú n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave uznesením z 26. novembra 2013, č.k. 5S/224/2012-27, zastavil konanie, v ktorom sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného o sprístupnení informácie podľa zákona č. 211/2000Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o slobode informácií“)pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 71/1992 Zb.“, „ZoSP“ alebo „Sadzobník súdnych poplatkov“).

V odôvodnení uviedol, že žalobkyni bola 2. septembra 2013 doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu vo výške 66 €, obsahujúca poučenie o následkoch jej neuposlúchnutia. Nepovažoval za dôvodné tvrdenie žalobkyne, že nie je povinná zaplatiť súdny poplatok podľa bodu 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov z dôvodu, že žalovaný žiada preskúmať rozhodnutie, ktoré nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy, ale je rozhodnutím orgánu verejnej moci.

Ďalej uviedol, že súdy vykonávajú aj činnosti, ktoré nespádajú pod výkon súdnictva, pričom konanie vo veciach podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám je jednou z nich. V tejto veci tak aj súd je orgánom verejnej správy sui generis pre konanie vo veciach sprístupnenia informácie. Tu súd poukázal

na znenie § 244 ods. 1 OSP, podľa ktorého v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Pokiaľ teda mal súd na základe žaloby preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného v správnom súdnictve podľa § 244 a nasl. OSP je zrejmé, že bude preskúmať nie rozhodnutie vydané pri výkone súdnej moci, ale rozhodnutie vydané v správnom konaní, a teda rozhodnutie súdu, ktorý vo veci konal ako orgán verejnej správy sui generis. Poukázal na § 10 ods. 1, veta prvá ZoSP, ktorý upravuje postup súdu v poplatkových veciach prostredníctvom výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, ktorá nemusí byť obsiahnutá v uznesení. Výzvu pre žalobkyňu, aby zaplatila súdny poplatok za podanie návrhu (žaloby) v lehote 10 dní od jej doručenia, obsahujúcu aj poučenie o následku nezaplatenia súdneho poplatku, ktorým je zastavenie konania (§ 10 ods. 1, veta druhá ZoSP). Výzva nie je uznesením, čo vyplýva aj z dikcie § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.. Touto výzvou súd žalobcu iba vyzval na splnenie zákonnej povinnosti, ktorá žalobcovi vznikla podaním žaloby, nie na základe výzvy súdu, pričom žalobca bol o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku poučený.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c OSP a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, lebo konanie bolo zastavené a žalovanému trovy v súvislosti s konaním nevznikli.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala žalobkyňa včas odvolanie a žiadala uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, lebo s poukazom na § 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP a § 205 ods. 2 písm. f/ OSP, jej bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Namietala dôvody zastavenia konania, pričom zotrvala na svojom stanovisku uvedenom už v jej podaní, označenom ako odvolanie proti výzve na zaplatenie súdneho poplatku. Tvrdila, že podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov spoplatneniu podlieha len podanie návrhu (žaloby) na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu, ktorý je orgánom verejnej správy. Podľa názoru žalobkyne však žalovaný nie je orgánom verejnej správy, preto ani jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy; tvrdila, že nežiadala o preskúmanie rozhodnutia verejnej správy, ale orgánu verejnej moci. Poukázala na § 19 ods. 4 zákona o slobode informácií, ktorým došlo k rozšíreniu právomoci všeobecných súdov na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí podľa § 16 až § 19 citovaného zákona aj na orgány verejnej moci. Nedošlo však k zmene sadzobníka súdnych poplatkov, preto krajský súd nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov, podliehajúcich súdnemu poplatku, a preto ju súd nemohol vyzvať na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu na preskúmanie zákonnosti iného orgánu ako je orgán verejnej správy.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa § 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa položky 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov (časť I. poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní) z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, ak v písmenách b/ až d/ nie je ustanovené inak, je súdny poplatok 66 €.

Zo spisov vyplýva, že podaním z 9. mája 2012, doručeným Okresnému súdu Bratislava I 17. mája 2012 a označeným ako žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona o slobode informácií sa žalobca

domáhal, aby mu súd k exekučnému konaniu, vedenému pred týmto exekučným súdom oznámil spisové značky Er, v ktorých žalobca vystupuje na strane oprávneného a povinným je jeho dlžník F. Q., nar. XX. G. XXXX.

Na základe tohto podania predsedníčka Okresného súdu Bratislava I žiadosť, ktorú pokladala podľa jej označenia za žiadosť o poskytnutie informácie podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám, zamietla rozhodnutím z 28. mája 2012 číslo 6081/2012.

Žalovaný ako orgán verejnej moci rozhodnutím z 26. júna 2012 číslo Spr. 6167/12 odvolanie žalobcu zamietol.

Žalobkyňa v súdnom konaní okrem iného namietala, že rozhodnutie žalovaného ako povinnej osoby je nulitný právny akt, ktorý nevyvoláva právne účinky, lebo o poskytnutí informácie nerozhodla oprávnená osoba. O poskytnutí informácie mala rozhodnúť osoba, poverená v rozvrhu práce vybavovaním žiadostí o poskytnutie informácií a predsedníčka súdu bola oprávnená na rozhodnutie až v odvolacom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s námietkou žalobcu o nulite rozhodnutia žalovaného dáva do pozornosti žalobkyne, že v oblasti sprístupnenia informácií žalovaný konal a rozhodoval ako orgán verejnej správy v prenesenej kompetencii. V tejto kompetencii rozhoduje v mene súdu jeho predseda (prípadne ním poverený zástupca - podpredseda súdu) ako orgán riadenia a správy súdov (nie verejnej správy súdov, resp. štátnej správy súdov) v súlade s kompetenciami danými mu zákonom o súdoch (§ 35 a § 74), ktorá činnosť nie je výkonom štátnej správy súdov a je celkom odlišná od činnosti (právomocí) súdu pri výkone súdnictva (čl. 141 ústavy a § 2 zákona o súdoch) a nemožno ju s výkonom súdnictva ani stotožňovať ani zamieňať, ako to tvrdí žalobkyňa. Vzhľadom na skutočnosť, že v iných veciach, ako je výkon súdnictva, môže rozhodnutie žalovaného preskúmať súd v správnom súdnictve, bolo by potrebné ho v prípade vecnej nesprávnosti zrušiť, čo ako základný teoretický dôvod bráni, aby rozhodnutie bolo považované za nulitné, nie však z dôvodu, ktorý namieta žalobkyňa.

Rozhodnutie žalovaného preto odvolací súd za nulitné považovať nemohol.

V dôsledku skutočnosti, že žalobca sa svojou žalobou domáhal zrušenia rozhodnutia, ktoré nie je nulitné, aj keď by ho bolo možné považovať za nadbytočné, musí byť jeho žaloba spoplatnená, lebo konanie na súde je v zásade spoplatnené a konanie v konkrétnej veci nie je oslobodené od platenia súdneho poplatku vecne ani osobne.

Najvyšší súd k žalobkyňou namietanej povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu bol povinný posúdiť obsah žaloby a zistiť, či žalobca bol vecne alebo osobne oslobodený od súdnych poplatkov a ak takto oslobodený nebol, musel skúmať, aký poplatok za konanie má žalobca zaplatiť.

Odvolací súd zistil, že žalobca nebol vecne ani osobne oslobodený od platenia súdnych poplatkov, preto je za podanú žalobu povinný zaplatiť súdny poplatok podľa niektorej z položiek Sadzobníka súdnych poplatkov. V dôsledku skutočnosti, že žalobca sa domáhal ako účastník súdneho konania úkonu oznámenia spisových značiek Er v exekučnom konaní, vedenom na návrh žalobcu ako oprávneného proti povinnému F. Q., narodenej XX. G. XXXX súd uvádza, že nadbytočné rozhodnutie podľa zákona o slobode informácií musel súd skúmať a rozhodnúť o ňom ako o rozhodnutí orgánu verejnej správy podľa § 244 a nasl. OSP.

Toto právoplatné rozhodnutie žalovaného bolo preskúmané súdom v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“, na ktoré sa vzťahuje spoplatnenie podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov ako návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby (za ktoré treba považovať podľa obsahu aj rozhodnutia žalovaného v prenesenej kompetencii správneho orgánu), vo výške 66 € (podľa právneho stavu účinného do 30. septembra 2012, lebo žaloba bola podaná 9. júla 2012), ak v písmenách b/ až d/, nie je ustanovené inak.

Pri posudzovaní, akú výšku súdneho poplatku bola žalobkyňa povinná zaplatiť preto aj odvolací súd dospel k záveru, že treba použiť položku 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, podľa ktorej sa z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, ak v písmenách b/ až d/ nie je ustanovené inak, platil súdny poplatok 66 €.

Žalobkyňa súdny poplatok nezaplatila napriek riadnej výzve, ktorá jej bola doručená, preto súd prvého stupňa nepochybil, keď konanie vo veci zastavil.

K procesnému postupu súdu prvého stupňa ešte odvolací súd uvádza, že právny zástupca žalobkyne prevzal 2. septembra 2013 výzvu, ktorá mu bola doručovaná v súlade s § 49 ods. 1 veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta druhá OSP. Rovnako ako súd prvého stupňa, poukazuje aj najvyšší súd na znenie celého ustanovenia § 10 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré rozlišuje medzi výzvou na zaplatenie súdneho poplatku a uznesením na zaplatenie súdneho poplatku s tým, že ide o dva samostatné procesné inštitúty odlišné svojou formou, podmienkami a následkami nezaplatenia súdneho poplatku na ich základe.

Výzvu na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) súd poplatníkovi zasiela v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania; následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Účelom výzvy nie je uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie. Sama povinnosť vyplýva zo zákona a je podmienkou pre pokračovanie súdu v konaní. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku teda nie je rozhodnutím, neukladá sa ňou povinnosť účastníkovi konania, a nevzťahujú sa na ňu požiadavky kladené na obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia (uznesenia).

Na rozdiel od tohto postupu uznesením na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch) súd účastníkovi ukladá povinnosť zaplatiť súdny poplatok v taxatívne vymedzených prípadoch. Ide o konania, v ktorých súd už začal konať vo veci samej, ďalej vo veciach v ktorých vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi, ktorému súd ustanovil opatrovníka, pretože nie je známy jeho pobyt, alebo sa mu nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine, alebo ak došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako súd začal konať vo veci samej, ak ide o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správnych orgánov, ak súd žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona, alebo ak vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Uznesením, ktorým sa vyrubuje súdny poplatok, teda súd rozhoduje v prípadoch, kedy mu zo zákona vyplýva povinnosť o návrhu konať bez ohľadu na zaplatenie súdneho poplatku, alebo kedy súd napriek nezaplatenému súdnemu poplatku konanie nezastavil, ale v ňom pokračoval. Ide o prípady, kedy by došlo k neželanému oddialeniu rozhodnutia, ktoré neznesie odklad (napr. predbežné opatrenie), alebo by prípadná hrozba zastavenia konania nebola efektívna, resp. účelná. Rizikom, ktoré na seba účastník konania preberá v prípade nezaplatenia súdneho poplatku, je možnosť vymáhania („exekúcie“) nezaplateného súdneho poplatku podľa zákona č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov.

Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade neexistoval zákonný dôvod, aby krajský súd žalobkyňu vyzýval na zaplatenie súdneho poplatku uznesením podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, lebo pre takýto postup neboli splnené podmienky, taxatívne vymedzené v právnom predpise. Súd prvého stupňa preto nepochybil, keď žalobkyňu vyzval na zaplatenie súdneho poplatku výzvou podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, následkom ktorej je v prípade nezaplatenia súdneho poplatku zastavenie konania. Žalobkyňa svojím konaním v rozpore s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, sama spôsobila zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Najvyšší súd považuje za potrebné dodať, že platobná nedisciplinovanosť účastníka je sama o sebe neželaná, lebo súdy zbytočne zaťažuje, a ak účastník napriek výzve a upozorneniu na následky takéhoto konania v tejto nedisciplinovanosti pokračuje, za svoje konanie musí niesť procesnú zodpovednosť (k

tomu pozri bližšie napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. III. ÚS 59/2000 zo 16.marca 2000).

Napokon najvyšší súd zdôrazňuje, že jednotlivé ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch (ale aj iných zákonov vo všeobecnosti) nemožno vykladať izolovane a bez kontextu, a to s akcentom na to, že žalobkyňa je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, za ktorého sa pokladá advokát, ako zástupca s právnickým vzdelaním.

Z vyššie uvedených dôvodov preto postupom krajského súdu nedošlo vo vzťahu k žalobcovi k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ani k porušeniu čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ ústavy, postup a rozhodnutie krajského súdu zodpovedá § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb..

Odvolačný súd preto uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne podľa § 219 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 OSP.

Navyše pritom poznamenáva, že v prípade, ak na základe žiadosti žalobkyne, posudzovanej podľa obsahu a nie podľa jej označenia bol súd prvého stupňa povinný poskytnúť žalobcovi informáciu o súdnom konaní, bolo potrebné použiť § 64 ods. 1, 2 vyhlášky ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), v zmysle ktorého na žiadosť tých, ktorí to potrebujú na uplatnenie alebo obhajovanie svojich práv, možno vydať úradné potvrdenie o skutočnostiach známych zo súdneho spisu, prípadne odpis alebo rovnopis niektorej písomnosti; ustanovenia osobitných predpisov tým nie sú dotknuté. Vydávanie úradných potvrdení, rovnopisov a odpisov zo súdneho spisu je spoplatnené podľa osobitného predpisu.

Pri vybavovaní podania žalobcu mal súd žiadosť posúdiť podľa jej obsahu a potom postup podľa zákona o slobode informácií neprichádzal do úvahy, lebo rozhodovanie o práve na prístup k informáciám týkajúcim sa súdneho konania sa uskutočňuje podľa osobitných predpisov (Občiansky súdny poriadok, Trestný poriadok) a nie je rozhodovaním v oblasti verejnej správy podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Súd mohol už na základe tejto skutočnosti konanie vo veci zastaviť, lebo preskúmané rozhodnutia žalovaného obsahovali správne poučenie žalobcu, ako môže získať informácie, týkajúce sa súdneho konania, ktorými sú aj spisové značky konaní. Rozhodnutia žalovaného boli nadbytočné a presahovali pôsobnosť zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

V predmetnej právnej veci bolo treba pri poskytovaní informácie evidenčného charakteru (teda spisových značiek Er, mena a priezviska dlžníka, v ktorej súd rozhoduje) postupovať podľa ustanovení OSP a vyhlášky, lebo žiadosť žalobkyne smeruje k výkonu súdnictva a nie k poskytovaniu informácií podľa zákona o slobode informácií.

Pritom súd poznamenáva, že podľa časti II. poplatky za úkony súdov, položka 24a zákona o súdnych poplatkoch za vyhotovenie úradného osvedčenia o skutočnostiach známych zo súdnych spisov je poplatok 2,5 €, ktorú bol žalobca povinný zaplatiť pri podaní žiadosti o oznámenie čísla konania na základe výkonu svojho práva ako účastníka konania podľa OSP a podľa zákona o súdnych poplatkoch.

S poukazom na skutočnosť, že žalobca toto svoje právo nevyužil a domáhal sa rozhodnutia žalovaného podľa ustanovení zákona o slobode informácií, hoci takýto postup neprichádzal do úvahy, bolo nevyhnutné jeho žalobu spoplatniť.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca nemal v odvolacom konaní úspech a žalovanému náhrada trov konania neprináleží.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.